



GELDERS
genootschap

RAPPORT ORANJEBUURT ZELHEM GEMEENTE BRONCKHORST

04-03-2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
2	De Oranjobuurt in Zelhem	3
3.	Huidige ruimtelijke karakteristieken	12
4.	Waardering.....	13
5.	Voorstellen voor omgang met de verschillende typen	15
6.	Bijlagen met inspiratieprojecten	17

1 Inleiding

In 2014 is in opdracht van de gemeente Bronckhorst een zogenaamde Quick Scan uitgevoerd door het Gelders Genootschap. Deze Quick Scan was vooral bedoeld als globale inventarisatie van voor de gemeente Bronckhorst vanuit cultuurhistorisch oogpunt belangrijke objecten uit de Wederopbouwperiode. Dit onderzoek is bedoeld om meer duidelijkheid te krijgen over de cultuurhistorische waarde van de vroeg naoorlogse bebouwing in deze wijk.

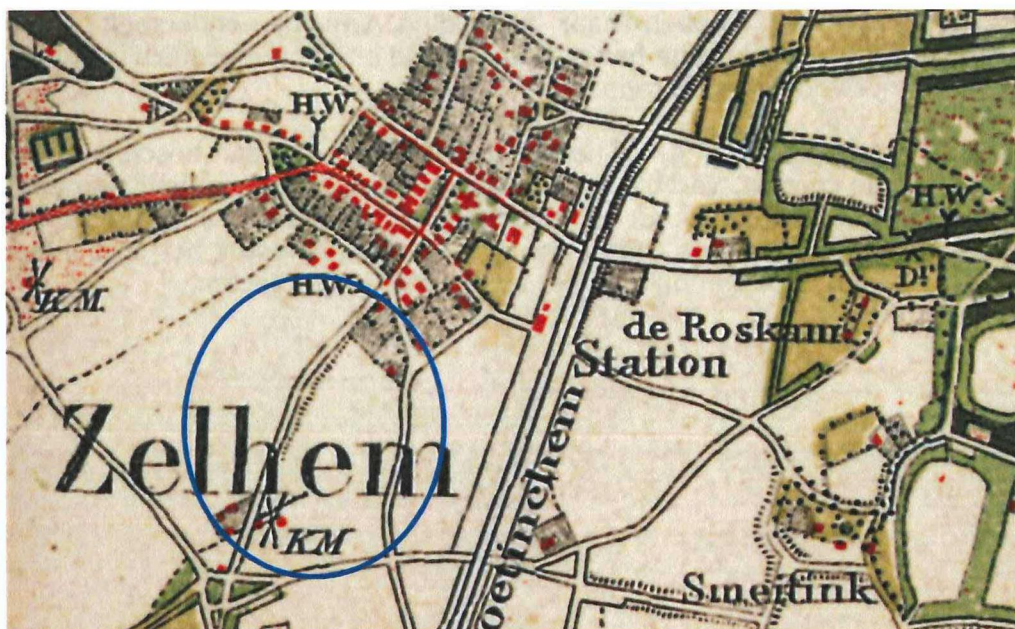
In de Quick Scan uit 2014 is speciaal aandacht gevraagd voor de Oranjebuurt in Zelhem. In deze buurt zijn vlak na de Tweede Wereldoorlog zowel woningwetwoningen als particuliere woonhuizen gebouwd. De woningwetwoningen zijn eigendom van de wooncorporatie ProWonen. Deze organisatie heeft zich als doel gesteld de komende tijd een duurzaamheidsslag te maken. De discussie over de toekomst van de woningen is zodoende erg actueel. In 2018 is daarom nader onderzoek naar deze woningen uitgevoerd en zijn aanbevelingen gedaan over de toekomst van de woningen. De gemeente en ProWonen hebben naar aanleiding van dit onderzoek de behoefte uitgesproken aan meer praktische handvaten over de omgang met deze wijk. Deze wens is vertaald naar het voorliggende rapport.

Het rapport is opgebouwd 'van groot naar klein' startend met een beschrijving van de stedenbouwkundige context, vervolgens een beschrijving op ensemblesniveau en daarna op huishuisniveau. Dezelfde opzet wordt ook gebruikt voor de beschrijving van de huidige situatie en de waardering van de Oranjewijk. Het laatste hoofdstuk betreft aanbevelingen en richtlijnen gevolgd door een bijlage met twee voorbeeldprojecten.

2 De Oranjobuurt in Zelhem

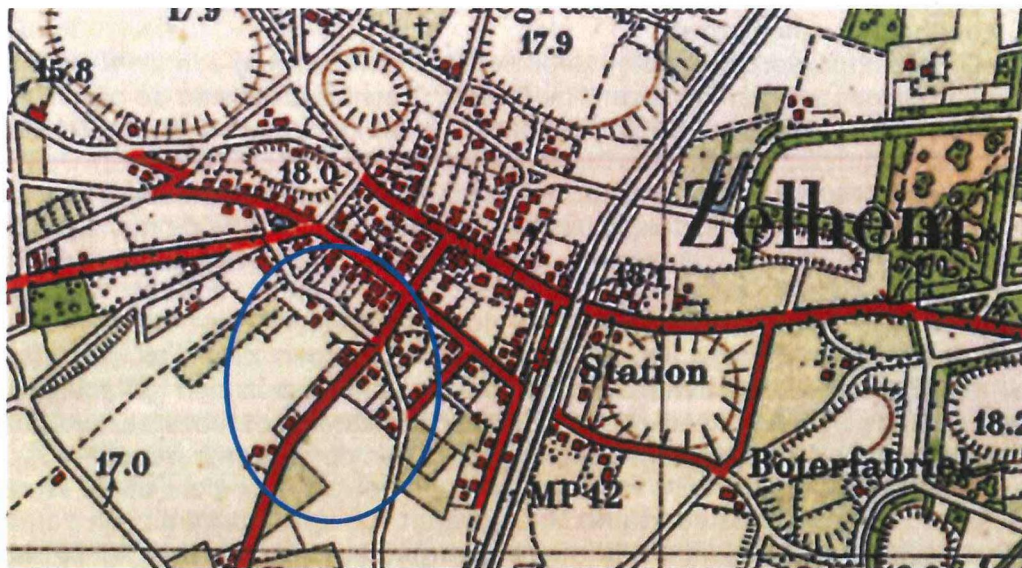
2.1. Inleiding

De Oranjobuurt ligt in het dorp Zelhem, ten noorden van Doetinchem. Tot aan de Tweede Wereldoorlog lag dit gebied ingeklemd tussen de oude kern van het dorp aan de westzijde en de spoorlijn van Doetinchem naar Ruurlo aan de oostzijde. De gronden maakten voor een groot gedeelte onderdeel uit van de Zelhemsche enk en hadden een open karakter met veel houtranden, voornamelijk van populieren. Het deel in de oksel van de Doetinchemseweg en de Stationsstraat was bebouwd en maakte onderdeel uit van de historische kern van het dorp. Gedurende het Interbellum verrees ook aan de rand van het gebied steeds meer bebouwing en werden de akkergronden verkaveld. Na de Tweede Wereldoorlog werden de gronden gebruikt voor de uitbreidingswijk. De nieuw aangelegde straten kregen de namen van Nederlandse prinsessen. In de volksmond wordt de wijk ook wel de Prinsessen- of Oranjobuurt genoemd. De wijk is de eerste grote uitbreidingswijk van Zelhem.



Topografische kaart van Zelhem uit circa 1900 (bron: Topotijdreis.nl). De blauwe cirkel geeft de ligging van de Oranjobuurt aan.

In 1947 was ruim twee derde van de bevolking nog gehuisvest in boerderijen of tuinderswoningen. De bewoners hadden de woningen veelal in eigen bezit. In de dorpskern van Zelhem en de buurtschappen vinden we vooral niet-agrarische bebouwing. Het overgrote deel van de bebouwing bestond uit horeca, winkels en werkplaatsen. Er werd in het centrum zelf nauwelijks gewoond: slechts 253 panden hadden een woonfunctie en daarvan waren er 118 in eigendom van de bewoner. Na de Tweede Wereldoorlog ontstond de behoefte aan woninguitbreiding omdat steeds meer families uit omliggende gebieden naar Zelhem trokken. Dit had enerzijds te maken met de investering van het dorp in openbare voorzieningen zoals de aanleg van de waterleiding waardoor het aantrekkelijk werd om te wonen en anderzijds met het feit dat minder mensen op de boerderij bleven werken en op zoek gingen naar ander werk in de plaatselijke nijverheid, in fabrieken in omliggende gemeenten of meer administratieve functies. De aanleg van de Oranjobuurt was vooral bedoeld voor deze groep nieuwe bewoners.

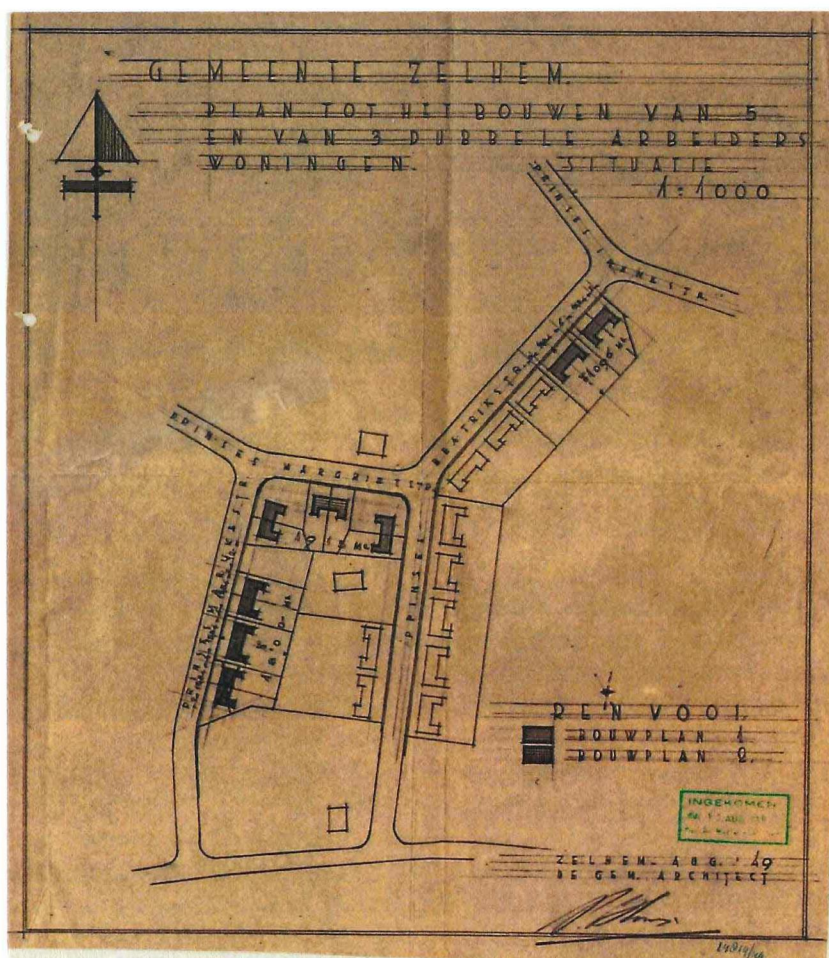


Topografische kaart van Zelhem in het interbellum waarop een toename van bebouwing in de oksel van Doetinchemseweg en de Stationsstraat, en de verkaveling van akkergronden is te zien (bron: Topotijdreis.nl).

2.2. Stedenbouwkundige opzet

De Oranjebuurt wordt omsloten door de Doetinchemseweg aan de westkant, de Stationsstraat aan de noordkant, de Doctor Grashuisstraat aan de oostkant en de Brinkweg aan de zuidkant. Het plan betref de aanleg van de Prinses Irenestraat, Prinses Margrietstraat, Prinses Marijkestraat en Prinses Beatrixstraat. De Prinses Beatrixstraat en Prinses Marijkestraat staan haaks op de Brinkwegen de Prinses Margrietstraat. De Prinses Beatrixstraat loopt bovendien aan de noordkant door en komt uit in de Prinses Irenestraat. Het gebied werd verkaveld in betrekkelijk grote en groene percelen.

Alle straten in de Oranjebuurt hebben nieuw ontworpen straatprofielen bestaande uit een rijbaan voorzien van klinkerbestrating, aan weerszijden geflankeerd door een trottoir. De buurt heeft een tuindorp-achtig karakter en bestaat uit blokken van twee, vier of zes woningwetten en aan de randen particuliere vrijstaande woonhuizen. De woningen werden betrekkelijk dicht op de straat gebouwd, waardoor de voortuinen klein waren. De terreinscheidingen aan de straatzijde werden tegelijkertijd mee ontworpen en bestonden uit ligusterhagen. Door de betrekkelijk kleine voortuinen en de grote percelen bleef aan de achterzijde van de woningen meer ruimte over voor schuurtjes voor het houden van vee en voldoende ruimte voor de aanleg van een moestuin om in het eigen onderhoud te kunnen voorzien. Dit vond men vaak belangrijker dan bijvoorbeeld een badkamer.



Plan tot het bouwen van vijf en van drie dubbele arbeiderswoningen (collectie ProWonen).

2.3. Architectuur

De woningen in de Oranjebuurt zijn de vroegste voorbeelden van woningwoningen uit de wederopbouwperiode in Zelhem. Zij nemen daarop een bijzondere plaats in binnen de bebouwing van het dorp. De woningen dateren uit een tijd toen ambachtelijke creativiteit nog belangrijker was dan snelle productie, zoals later in de jaren zestig van de vorige eeuw. Het zijn woningen die bewust en met groot vakmanschap zijn ontworpen en gebouwd.

Uit de diversiteit en de hoge kwaliteit van de ontwerpen kan worden opgemaakt dat hier verschillende architecten bij waren betrokken. Dit waren G. Hamerpagt uit Arnhem, K. Zwering en H.N. Hollander. Beide laatstgenoemden waren gemeentearchitect in Zelhem. Opvallend is de tuindorpachtige opzet van de wijk, mogelijk geïnspireerd door het tussen 1916 en 1918 tot stand gekomen tuindorp Vreewijk in Rotterdam van het architectenbureau prof.ir.M.J. Grandpre Moliere en ir. P. Verhagen in samenwerking met het architectenbureau De Roos & Overeynder. Uitgangspunt was een ruime stedenbouwkundige opzet met veel openbaar en privégroen en een diversiteit aan woningtypen waarbij voor de architectuur met name de lokale bouwkunst als inspiratiebron gold. De keuze voor een traditionele bouwstijl met verwijzingen naar het verleden en naar de plattelandsbouwkunst betekende dat er voor de vaak uit het buitengebied afkomstige bewoners sprake was van een zekere herkenbaarheid waardoor men zich eerder in de nieuwe woonwijk thuis voelde. Dit betekende ook dat de huizen een grote tuin kregen omdat de bewoners vaak vrijwel geheel zelfvoorzienend waren en daarom een moestuin, een kolenhok, een varkensstal of kippenren tot de eerste levensbehoeften behoorden.



Foto van de Prinses Beatrixstraat in Zelhem waarop het openbaar groen incl. laanbeplanting goed te zien is (bron: website Oud Zelhem, collectie Eef Oosterink).

De huizen uit het onderzoek zijn met oog voor detail ontworpen met behulp van hoogwaardige ambachtelijke bouwmaterialen in de trant van de Delftse School. Dit geldt overigens niet voor alle woningen uit deze wijk, want de woningen uit een later stadium zijn eenvoudiger en meer sober vormgegeven. De traditionele stroming van de Delftse School was vooral populair in de periode 1925-1955 waarbij architecten ernaar streefden om op de menselijke maat gebaseerde architectuur te ontwerpen. Kenmerkend zijn de toepassing van streekeigen materialen, handvorm bakstenen en met keramische pannen gedekte schild- of zadeldaken voorzien van duidelijk gemarkeerde schoorstenen. Deze laatste vormen vaak de tuit van een tuitgevel waardoor ze meer zijn dan alleen een schoorsteen en zelfs een essentieel onderdeel vormen van de architectuur. Een belangrijk onderdeel van de detaillering zijn de roedenverdelingen in de ramen die de sobere, vaak robuuste architectuur een vriendelijke en vaak zelfs elegante uitstraling geven.

De bouwblokken zijn opgetrokken op een overwegend rechthoekige plattegrond met aangebouwde schuurtjes en hebben steeds twee bouwlagen onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de weg. De daken zijn gedekt met verbeterde rode Hollandse pannen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen (bruin-rood) gemetseld in halfsteensverband. De bouwtekeningen laten zien dat de voordeur van iedere woning oorspronkelijk was voorzien van een opgeklampte deur. De vensters waren oorspronkelijk voorzien van vierruits stolpramen (met name op de bovenverdieping) en zes-, acht- of twaalfruits ramen op de begane grond. Op het dak van de bouwblokken staan drie schoorstenen. Aan de achterzijde heeft iedere woning een haaks op de woning geplaatst schuurtje met een zadeldak.

Woningtypen

In de Oranjestraat zijn drie woningtypen gerealiseerd. Woningtype A heeft kent twee varianten, type B drie varianten en type C heeft één variant. In dit onderzoek zijn alleen de varianten uitgewerkt die in de Oranjestraat zijn gebouwd, alle eengezinswoningen met drie slaapkamers op de verdieping.

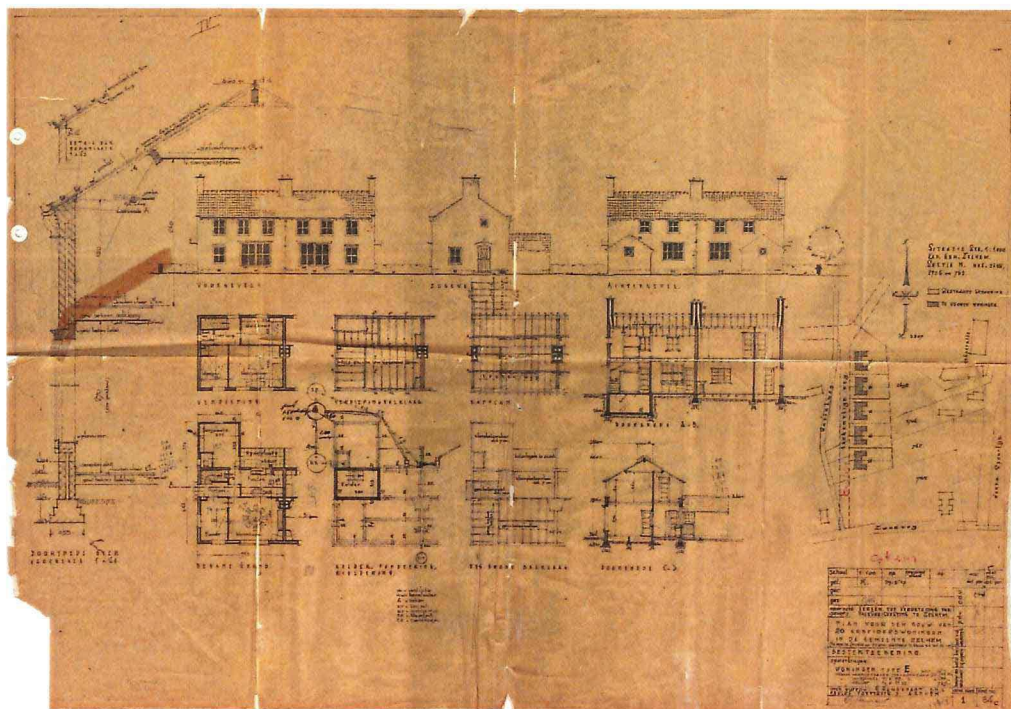
Woningtype A 2

Adres: Prinses Beatrixstraat 26 – 40, Abbinkstraat 13 in Halle

Architect: G. Hamerpagt B.N.A.

Bouwjaar: 1946

Dit type woning betreft een dubbel eengezinshuis opgebouwd op een rechthoekige plattegrond met aan de achterzijde een aangebouwde schuur. De gevels zijn opgebouwd met schoon metselwerk van roodbruine baksteen gemetseld in kruisverband. De kap is gedekt met rode verbeterde Hollandse dakpannen. Het woningblok heeft drie schoorstenen, op elke kopse kant één en één in het midden. De huizen hebben de entree in de zijgevel. De plattegrond bestaat uit een ruime woonkamer met schouw en inbouwkasten, een kleine kamer, een keuken en een aangebouwde schuur. De woonkamer heeft een licht karakter door een bloemkozijn met roedenverdeling aan de voorzijde en krijgt extra licht via het doorgeefluik naar de keuken.



Bouwtekening voor de woningen type A2 aan de Prinses Beatrixstraat (collectie Prowonen)

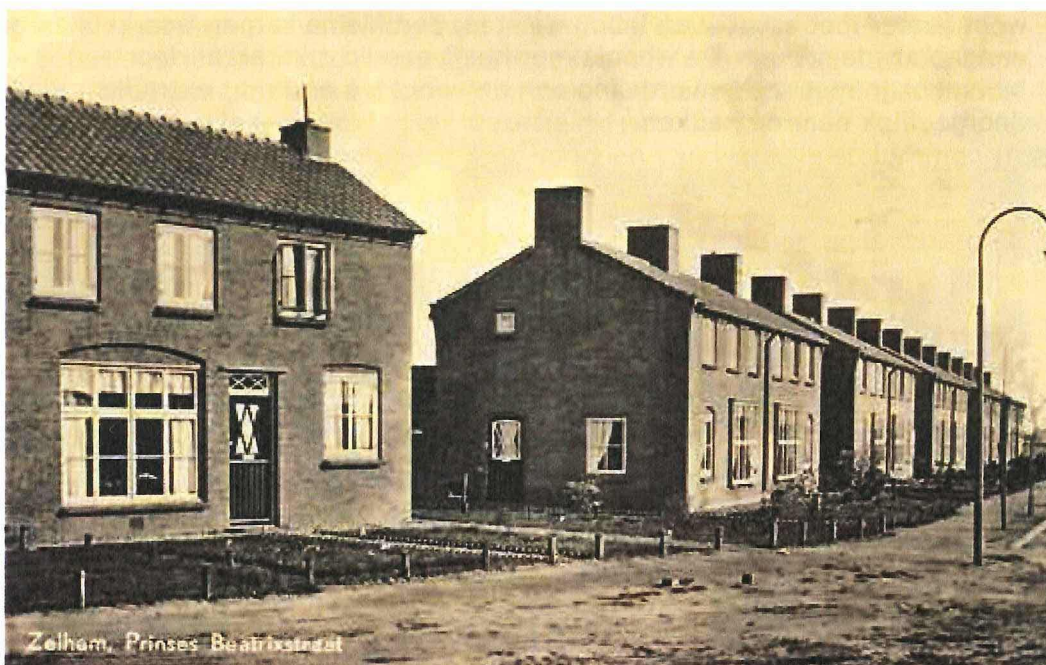
Woningtype B 2

Adres: Prinses Beatrixstraat 87 – 93

Architect: K. Zwering (gemeentearchitect)

Bouwjaar: 1948

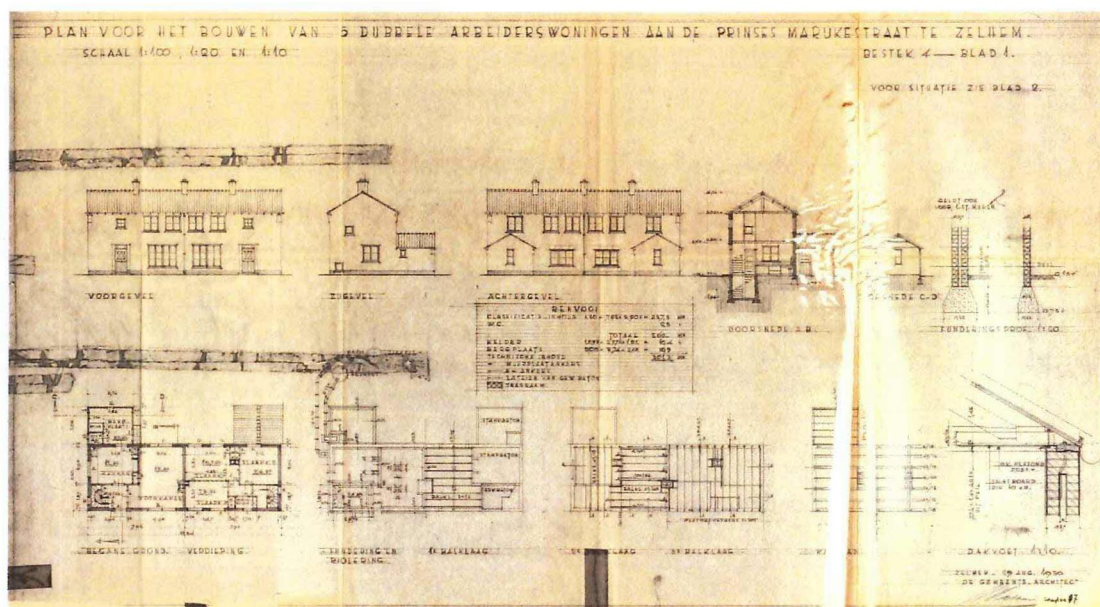
Het dubbele eengezinshuis heeft een rechthoekige plattegrond met aan de achterzijde een losstaande schuur. De gevels van het huis zijn opgebouwd uit schoon metselwerk van roodbruine baksteen gemetseld in halfsteens verband. De kap is gedekt met rode verbeterde Hollandse dakpannen. Het huis heeft de entree aan de straatzijde, iets links van het midden van de gevel. Het verschil met B 1 is dat de eetkeuken (aan de linkerzijde van het huis) over de breedte van het huis doorloopt en dus groter is van formaat. De woonkamer (aan de rechter zijde) en eetkeuken worden van elkaar gescheiden door middel van de traphal. De woonkamer heeft een schouw en inbouwkast. Op de verdieping bevinden zich drie slaapkamers met een aantal inbouwkasten. Aan de achterzijde van het huis staat de haaks op het huis geplaatste schuur met toilet en douchecel.



Het linker huis is een voorbeeld van type B2 (bron: website Oud Zelhem, collectie Eef Oosterink)

Woningtype B 3
Adres: Prinses Marijkestraat 1 - 15
Architect: H.N. Hollander (gemeentearchitect)
Bouwjaar: 1949-50

Het dubbele eengezinshuis heeft een rechthoekige plattegrond met aan de achterzijde een haaks op het huis geplaatste schuur. De gevels van het huis zijn opgebouwd uit schoon metselwerk van roodbruine baksteen gemetseld in halfsteens verband. De kap is gedekt met rode verbeterde Hollandse dakpannen. Het huis heeft de entree aan de straatzijde, iets links van het midden van de gevel. De plattegrond bestaat uit twee praktisch ingerichte vertrekken op de begane grond: een ruime woonkamer met schouw aan de rechter zijde van de hal en een eetkeuken met stookplaats gelijk achter de hal. De woonkamer loopt over de gehele lengte van het pand en krijgt daarmee zowel van de voor- als achterzijde licht. Op de verdieping bevinden zich drie slaapkamers met inbouwkasten en een kleine douchecel.



Bouwtekening van vijf dubbele arbeiderswoningen aan de Prinses Marijkestraat (collectie Prowonen)

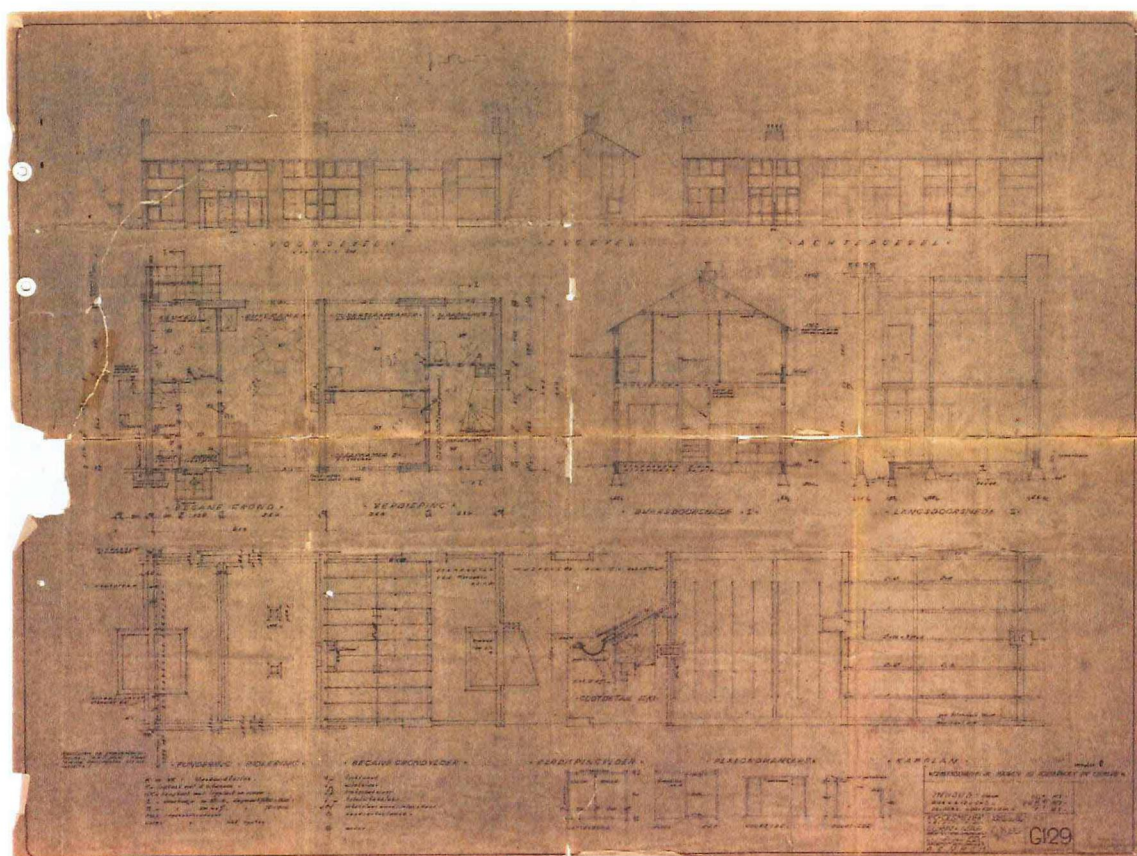
Woningtype C

Adres: Prinses Margrietstraat 3 en 5, Prinses Marijkestraat 17-27

Architect: K.G. Olsmeyer B.N.A., Corn. Nap B.N.A. en G.J.P. van Ede

Bouwjaar: 1951

De twee-onder-een kap woningen zijn gebouwd op een rechthoekige plattegrond met daarachter een losstaande schuur. De gevels zijn opgetrokken in schoon metselwerk van roodbruine baksteen gemetseld in staand verband. De ruimtes tussen de kozijnen zijn voorzien van gevelbeschot, waardoor als het ware twee banen (met daarin de gevelopeningen) met houtwerk worden afgewisseld met metselwerk. De kap is gedekt met verbeterde Hollandse dakpannen. De plattegrond bestaat uit een, in vergelijking met de andere huizen, vrij ruime hal met aan de rechterzijde van de plattegrond een ruime woonkamer die over de gehele breedte van het huis doorloopt. Aan de achterkant van de hal ligt de relatief kleine keuken. Het huis telt een aantal inbouwkasten, een rookkanaal voor een gaskachel en een inpendig toilet (bij de andere huizen ligt deze altijd in de aangebouwde schuur).



Bouwtekening voor de woningen van type C (collectie Prowonen)

3. Huidige ruimtelijke karakteristieken

3.1. Algemeen; hoofdopzet

De Oranjebuurt ligt ten zuiden van het centrum van Zelhem. Het oorspronkelijke, eenvoudige stedenbouwkundige patroon met enkele min of meer haaks op elkaar staande straten is gaaf bewaard gebleven.

3.2. Straatwanden

Het aanzien van de woonbuurt wordt in belangrijke mate bepaald door de bebouwing uit de wederopbouwperiode in het algemeen en de complexen sociale woningbouw in het bijzonder. De rijen dubbele woningen zorgen voor een karakteristiek ritme in het straatbeeld vanwege de evenwijdig aan de straat gesitueerde nokken met markante schoorstenen. De woningen vormen een samenhangend geheel, mede door de slechts geringe architectonische verschillen tussen de typen woningen A en B. Type C is later gebouwd en verschilt in materiaalgebruik en opzet van de andere woningtypen. Toch past dit type goed binnen de stedenbouwkundige opzet van de wijk vanwege de evenwijdig aan de straat gesitueerde nokken en het schaalniveau van de woningen.

De woningen aan de Prinses Beatrixstraat en Prinses Marijkestraat vormen als het ware twee kleine afzonderlijke ensembles. Verschraling van het gevelbeeld als het gevolg van de renovatieronden is aanwezig. De voordeuren zijn vervangen, de roedenverdeling in de ramen is verdwenen en de beplating aan de voorgevel van type C is vervangen door kunststof.

3.3. Straatprofielen

De straten zijn alle ingericht met een met klinkers bestrate rijbaan, aan weerszijden geflankeerd door een trottoir. In de bestrating zijn parkeervakken opgenomen. In de straten is geen doorgaande laanbeplanting meer aanwezig. Wel zijn er nog enkele opgaande bomen.

3.4. Tuinen en erfafscheidingen

Voor de woningen liggen kleine voortuinen waarvan het merendeel nog is voorzien van terreinscheidingen in de vorm van ligusterhagen, die bijdragen aan de samenhang in het straatbeeld. De achtertuinen lijken voor het merendeel de oorspronkelijke diepte te hebben behouden en er zijn kleine bijgebouwen te vinden in de vorm van schuren.

4. Waardering

4.1. Op stedenbouwkundig niveau

De Oranjebuurt heeft een voor de gemeente Bronckhorst in het algemeen en het dorp Zelhem in het bijzonder redelijk gaaf bewaard gebleven historisch-ruimtelijke structuur in de oksel van de Doetinchemseweg en Stationsstraat (waar voor de Tweede Wereldoorlog al bebouwing aanwezig was). De historische dorpskern van Zelhem vloeit zo op natuurlijke wijze over in de wederopbouwwijk.

De buurt heeft een eenvoudige stedenbouwkundige opzet met rechte en deels licht gebogen, min of meer haaks op elkaar staande straten, waartussen bouwblokken liggen met ruime kavels. Verdere verbijzonderingen ontbreken. Binnen de buurt is de sociale woningbouw met zijn ritmisch geplaatste en qua architectuur nauw aan elkaar verwante dubbele arbeiderswoningen beeldbepalend. Mede door de ruime kavels vertoont de opzet enige verwantschap met de vooroorlogse tuinwijkachtige uitbreidingen die her en der in Nederland zijn te vinden. De buurt is als zodanig van enig belang voor het dorp Zelhem voor het zichtbaar houden van deze eerste planmatige dorpsuitbreiding uit het midden van de twintigste eeuw.

4.2. Op ensemblesniveau

Binnen de Oranjebuurt kunnen grofweg twee samenhangende ensembles van woningwetwoningen worden onderscheiden, namelijk de woningen aan de Prinses Beatrixstraat en de woningen aan de Prinses Marijkestraat. Beide straten zijn aan beide zijden met woningwetwoningen bebouwd. De woningen vertonen een hoge mate van samenhang vanwege hetzelfde materiaalgebruik van handvorm baksteen en rode keramische pannen en dakvorm en de ritmische plaatsing van de schoorstenen. De woningen van het type C aan de Prinses Margrietstraat en Prinses Marijkestraat zijn later gebouwd en sluiten voor wat betreft ontwerp en materiaalgebruik op het eerste gezicht niet direct aan bij de woningen van het type A en C, maar vertonen wel overeenkomsten in schaalniveau.

4.3. Op woningniveau

De drie typen woningwetwoningen zijn, voor de gemeente Bronckhorst in het algemeen en voor het dorp Zelhem in het bijzonder, goed bewaard gebleven voorbeelden van relatief kort na de Tweede Wereldoorlog gerealiseerde woningwetwoningen, gebouwd op een traditionele wijze, in de stijl van de Delftse School.

De woningen vallen op door de esthetische kwaliteiten en diversiteit van de ontwerpen, het gebruik van streekeigen en hoogwaardige bouwmaterialen (handvorm bakstenen en met pannen gedekte zadeldaken) en door de zorgvuldige detaillering (o.a. duidelijk gemarkeerde schoorstenen). De woningwetwoningen behoren - mede doordat de architectuur conform de toenmalige overheidsvoorschriften op streekeigen bouwtradities is gebaseerd - tot de belangrijkste tijdens de vroege wederopbouw gerealiseerde woningwetwoningen in de gemeente Bronckhorst. Ze sluiten goed aan bij de reeds aanwezige dorpsbebouwing. Het koppelen van meerdere woningen in rijen sluit aan bij de toename van sobere eenvormige seriematig gebouwde rijwoningen in strokenbouw in de tweede helft van de jaren vijftig.

De oorspronkelijke opzet van de woningen is op hoofdlijnen nog goed herkenbaar. De woningen hebben de rechthoekige plattegrond met haaks daarop geplaatste schuurtjes behouden, evenals de met keramische pannen gedekte daken en de gevelopeningen. De invullingen van de gevelopeningen zijn echter door de tijd

heen aangepast. Hierdoor zijn de woningen op detailniveau aangetast. Het betreft met name de verdwijning van de stolpramen, meerruits schuifvensters en opgeklampte deuren.

5. Voorstellen voor omgang met de verschillende typen

5.1. Stedenbouwkundig niveau

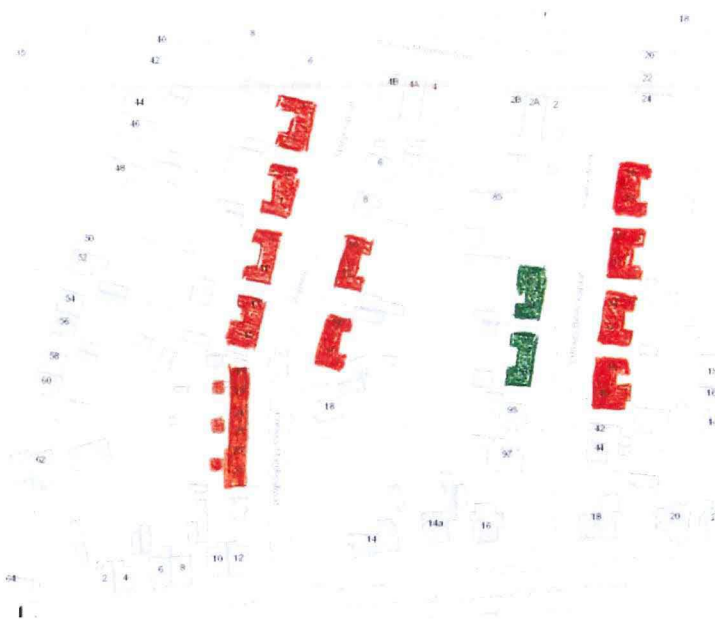
- De stedenbouwkundige opzet handhaven en verankeren in het bestemmingsplan, met als accenten het beloop van de straten en de ruime verkaveling.
- In het bestemmingsplan het type bebouwing regelen: dubbele panden met twee bouwlagen met een zadeldak en ritmisch geplaatste schoorstenen met een nokrichting evenwijdig aan de straat.
- Het tuindorpachtige karakter bevorderen door de (liguster)hagen zoveel mogelijk terug te planten en een groene invulling van de voortuinen aan te moedigen. Te overwegen valt de heraanplant van (liguster)hagen met behulp van subsidies te ondersteunen

5.2. Ensembleniveau

- Voor wat betreft woningtypen A en C zijn met name het schaalniveau, de opzet van de woningen en het materiaalgebruik van belang. Hier is ruimte voor sloop wanneer bij nieuwbouw de belangrijke kenmerken van de historische bebouwing als richtlijn worden gebruikt. Dit betekent dat de nieuwe woningen dezelfde opzet krijgen (twee onder een kap met een zadeldak gedekt met rode keramische pannen en karakteristieke ritmiek van de gemetselde schoorstenen). Ook het schaalniveau en de variatie in woningtypen zijn van belang om de herinnering aan de woningwetwoningen levend te houden.

5.3. Architectuurhistorisch niveau

- De type B2 woningen aan de oneven zijde van de Prinses Beatrixstraat komen vanwege de hoge mate van gaafheid, zowel in het exterieur als interieur, in aanmerking voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst. De waarden van deze woningen kunnen worden versterkt door het terugplaatsen van de oorspronkelijke erfafscheiding en door de vensters opnieuw te voorzien van een roedenverdeling. Ook het terugplaatsen van de oude deuren versterkt het karakteristieke beeld van de woningen.



Dit kaartje maakt bovenstaande aanbevelingen inzichtelijk.

- Deze panden komen in aanmerking voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst
- Sloop is voor deze panden denkbaar wanneer de nieuwbouw voldoet aan bovengenoemde aandachtspunten

6. Bijlagen met inspiratieprojecten

Gelders Genootschap

GEMEENTE VOORST - TERWOLDE - VROEG NAOORLOGSE SOCIALE WONINGBOUW

Terwolde: Molenweg 5 t/m 19 en Wolterkampsweg 1 t/m 7 (Goed Wonen / IJsseldal Wonen)

Bouwdatum: 1954-1955

Architecten: F. Bos en D. Stelling

Bouwtijl: (Invloeden) Delftse School; tuindorppachtige opzet

- * Gehele complex van 12 woningen gerestaureerd en gerenoveerd/gemoderniseerd (architect: BAS bureau voor architectuur & bouwadvies bv; Klarenbeek)
 - oorspronkelijke beeld zoveel mogelijk hersteld (o.a. roedenverdeling vensters)
 - woningen zodanig aangepast dat ze weer voldoen aan de eisen van deze tijd (o.a. nieuwe keuken, toiletruimte en badkamer)
 - plaatsing nieuwe (uniforme) grotere uitbouwen aan achterzijde (bijkeuken en berging), door middel van een iets lager tussenlid met het hoofdvolume verbonden
- * (Her)aanplant nieuwe ligusterhagen als erfafscheiding (voorzijde; zijkanten en achterzijde)
- * Openbare ruimte heringericht
- * Gehele complex op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst (2010; redengevende beschrijvingen opgesteld door het Gelders Genootschap)
- * Historische dorpskern (inclusief het sociale woningbouwcomplex) aangewezen als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht (2011; toelichting aanwijzing verzorgd door het Gelders Genootschap)



Molenweg (mei 2017)



Molenweg (ca 1955, kort na de bouw)



Molenweg (kort voor de restauratie / renovatie)



Molenweg (mei 2017)



Wolterkampsweg (mei 2017)



Wolterkampsweg (mei 2017)



Wolterkampsweg- achterzijde (mei 2017)



Molenweg - achterzijde (mei 2017)

Gelders Genootschap

GEMEENTE HILVERSUM – DUDOK WONEN – MASTERPLAN DUDOK REVISITED

Hilversum: wijk Liebergen, 83 nieuwbouwwoningen

Bouwdatum: 1925 – 1955, 2007

Architecten: W.M. Dudok en zijn leerling J.P. Wormser

- * De woningblokken in de wijk Liebergen in Hilversum voldeden na 70 jaar niet meer aan de eisen van deze tijd en moesten grondig worden gerestaureerd en gerenoveerd. Een grootscheepse renovatie bleek financieel en bouwkundig niet mogelijk, vandaar dat het masterplan Dudok Revisited werd opgesteld door Braaksma & Roos Architecten. Uitgangspunt was het behoud van het monumentale en beeldbepalende karakter en het versterken van de stedenbouwkundige kwaliteiten van de wijk en tegelijkertijd.
 - nieuwbouw van 250 woningen met behoud van het karakteristieke gevelbeeld en details, zoals het gebruik van verschillende metselverbanden, ambachtelijke materialen en de zogenaamde 'boekensteunen' schoorstenen.
 - de woningen zijn in navolging op Dudok's visie gebouwd maar tegelijkertijd groter uitgevoerd om te voldoen aan onze huidige maatstaven van comfort.
 - In het masterplan is veel aandacht besteed aan groen in de wijk, zowel voor wat betreft erfafscheidingen en voortuinen als ook het groen in openbaar gebied.
- * De wijk heeft geen beschermde status
- * Een aantal woningen zijn te koop via het 'Koop Goedkoop' concept waarbij huurders hun eigen huis kunnen kopen, maar niet de grond. De woningcorporatie wil op deze manier het kopen van een woning mogelijk maken voor mensen met een bescheiden inkomen.



(bron: Braaksma & Roos Architecten)



GELDERS
genootschap

POSTADRES

Postbus 68
6800 AB Arnhem

TELEFOON

+31 (0)26 442 17 42

E-MAIL

info@geldersgenootschap.nl

WEBSITE

www.geldersgenootschap.nl

partner in
omgevingskwaliteit